

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

UNIVERSITY "GOCE DELCEV" - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY
FACULTY OF EDUCATIONAL SCIENCES
REPUBLIC OF MACEDONIA

МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО

КОНФЕРЕНЦИЈА ПОСВЕТЕНА НА 1100 ГОДИШНИНАТА ОД
КЛИМЕНТОВОТО УПОКОЈУВАЊЕ

Св. Климент Охридски

Sv. Kliment Ohridski

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ST. KLIMENT'S LIFEWORK

INTERNATIONAL CONFERENCE DEDICATED TO THE 1100th ANNIVERSARY
OF THE DEATH OF ST. KLIMENT

23-24 ЈУНИ 2016
ШТИП

23-24 JUNE 2016
SHTIP

МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО

*Конференција посветена на 1100 годишнината од
Климентовото упокојување*

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
ST. KLIMENT'S LIFEWORK

*International Conference dedicated to the 1100th Anniversary of
the death of St. Kliment*

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
Филолошки факултет
Факултет за образовни науки
Република Македонија

University “Goce Delcev” - Stip
Faculty of Philology
Faculty of Educational Sciences
Republic of Macedonia

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

821.163.1.09Св. Климент Охридски(062)
271.2-36Св. Климент охридски(062)
37(062)

МЕЃУНАРОДНА научна конференција Климентовото дело : 23-24 јуни,
2016, Штип : зборник на трудови / [главен и одговорен уредник Драгана
Кузмановска, Соња Петровска] = International scientific conference
St. Kliment's lifework : 23-24 June, 2016, Shtip : book of
proceedings / [editor in chief Dragana Kuzmanovska, Sonja Petrovska].
- Штип : Универзитет “Гоце Делчев”, Филолошки факултет = Shtip =
Goce Delcev University, Faculty of philology, 2017. - 319 стр. :
илустр. ; 30 см

Дел од трудовите и на англ. јазик. - Фусноти кон текстот. -
Abstracts кон повеќето трудови. - Библиографија кон повеќето
трудови

ISBN 978-608-244-404-8

1. Насп. ств. насл.

а) Климент Охридски, св. (840-916) - Собири б) Образование - Собири
COBISS.MK-ID 103357962

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ

BOOK OF PROCEEDINGS

МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

ST.KLIMENT'S LIFEWORK

23-24 јуни 2016 23-24 June 2016
Штип Shtip

КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО

Зборник на трудови

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип,
Република Македонија

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Д-р Драгана Кузмановска

Д-р Соња Петровска

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

- Волф Ошлис – Германија
Драгана Кузмановска – Република Македонија
Мајкл Ерон Рокланд – САД
Соња Петровска – Република Македонија
Марјана Розенфелд – Русија
Татјана Тернова – Русија
Виолета Димова – Република Македонија
Игор Рижнар – Словенија
Дубравка Челинсек – Словенија
Снежана Мирасчиева – Република Македонија
Лазар Стошиќ – Србија
Стана Смилковиќ – Србија
Сунчица Дениќ – Србија
Даниела Коцева – Република Македонија
Рамадан Доган – Турција
Туран Челеби – Турција
Снежана Кирова – Република Македонија
Биљана Иванова – Република Македонија
Софија Заболотнаја – Русија
Татјана Уланска – Република Македонија
Марија Тодорова – Република Македонија

ST.KLIMENT'S LIFEWORK

Book of Proceedings: Scientific and Professional Papers

PUBLISHED BY

Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip,
Republic of Macedonia

EDITOR-IN-CHIEF

Dragana Kuzmanovska, PhD
Sonja Petrovska, PhD

EDITORIAL BOARD

Wolf Oschlies – Germany
Dragana Kuzmanovska – Republic of Macedonia
Michael Aaron Rockland – United States of America
Sonja Petrovska – Republic of Macedonia
Maryana Rosenfeld – Russian Federation
Tatyana Ternova – Russian Federation
Violeta Dimova – Republic of Macedonia
Igor Riznar – Republic of Slovenia
Dubravka Celinsek – Republic of Slovenia
Snezana Miraschieva – Republic of Macedonia
Lazar Stosic – Republic of Serbia
Stana Smilkovik – Republic of Serbia
Suncica Denik – Republic of Serbia
Daniela Koceva – Republic of Macedonia
Ramadan Dogan – Republic of Turkey
Turan Celebi – Republic of Turkey
Snezana Kirova – Republic of Macedonia
Biljana Ivanova – Republic of Macedonia
Sofya Zaboltnaya – Russian Federation
Tatjana Ulanska – Republic of Macedonia
Marija Todorova – Republic of Macedonia

ОРГАНИЗАЦИСКИ ОДБОР

Драгана Кузмановска
Соња Петровска
Виолета Димова
Блажо Китанов
Светлана Јакимовска
Стојко Стојков

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Толе Белчев (македонски јазик)
Марија Гркова (македонски јазик)
Татјана Уланска (англиски јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров
Костадин Голаков

АДРЕСА

Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. фах 201
МК-2000 Штип, Македонија

Овој Зборник е сведоштво за одбележување на 1100 годишнината од Климентовото упокојување преку успешно остварена меѓународна конференција од страна на Филолошкиот факултет и Факултетот за Образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Климентова чест.

Во Зборникот се објавуваат трудовите од Конференцијата, со цел да останат сведоштво за идните генерации како што св. Климент и нам ни остави такви пишани дела и трајни траги.

CONFERENCE ORGANIZATION BOARD

Dragana Kuzmanovska
Sonja Petrovska
Violeta Dimova
Blazo Kitanov
Svetlana Jakimovska
Stojko Stojkov

LANGUAGE EDITORS

Tole Belcev (Macedonian language)
Marija Grkova (Macedonian language)
Tatjana Ulanska (English language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov
Kostadin Golakov

ADDRESS

Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip, Macedonia

This Book of Proceedings is a testimony of the jubilee, 1100 years of the death of St. Kliment, and the successfully organized International Conference by the Faculty of Philology and the Faculty of Educational Sciences of the Goce Delchev University in Shtip in the honour of St. Kliment.

The Book of Proceedings published the papers from the Conference to leave them to the future generations, as St. Kliment did with his written works and legacy.

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

ПРЕДГОВОР

Од уредниците

FOREWORD

The Editors

КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО / ST.KLIMENT'S LIFEWORK

Илија БЕЛЕВ

СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ И ВТЕМЕЛУВАЊЕТО НА

БРЕГАЛНИЧКАТА КНИЖЕВНА ТРАДИЦИЈА..... 17

Добрила МИЛОВСКА

ПОУЧИТЕЛНИТЕ СЛОВА НА СВЕТИ КЛИМЕНТ 27

Соња ЕНЦЕКОВА СОПОТСКА

ТРАНСПОНИРАЊЕ И ХЕРМЕНЕВТИЧКИ АСПЕКТ НА

КНИЖЕВНИ ЖАНРОВИ ОД СТАРАТА СВЕТСКА

ЛИТЕРАТУРА ВО КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО 33

Димитар ПАНДЕВ

БИБЛИСКИТЕ ПАРАБОЛИ ВО КЛИМЕНТОВИТЕ СЛОВА

(СО ПОСЕБЕН ОСВРТ ВРЗ ПАРАБОЛАТА ЗА БЛУДНИОТ СИН)..... 53

Лилјана МАКАРИЈОСКА

УЛОГАТА НА ОХРИДСКАТА КНИЖЕВНА ШКОЛА ВО

РАЗВИТОКОТ НА СРЕДНОВЕКОВНАТА ПИСМЕНОСТ 59

Трајче СТОЈАНОВ

СВ. КЛИМЕНТ КАКО ЕТИЧАР 69

Снежана МИРАСЧИЕВА

ЗА ОДНОСОТ МЕЃУ УЧИТЕЛОТ И УЧЕНИКОТ-

ОД КЛИМЕНТА ДО ДЕНЕС 77

Толе БЕЛЧЕВ, Ранко МЛАДЕНОСКИ

КОНТЕКСТОТ СВ. КЛИМЕНТ VS ПРЛИЧЕВ ВО

МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРНА МЕМОРИЈА..... 85

Жаклина ЃОРЃИОСКА, Лилјана МАКАРИЈОСКА ЦРКОВНОСЛОВЕНИЗМИТЕ ВО ПОЕМАТА ПОСВЕТЕНА НА АЗБУКОСЛОВЕЦОТ – КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ.....	95
Оливер ЦАЦКОВ УНИВЕРЗАЛНОСТА НА КЛИМЕНТОВОТО ДЕЛО – НЕИЗГАСЛИВА СВЕТЛИНА ЗА СЕСЛОВЕНСКИТЕ НАРОДИ	103
Милена РИСТОВА-МИХАЈЛОВСКА ЗА ДВЕ ПОХВАЛНИ СЛОВА НА СВЕТИ КЛИМЕНТ И БИБЛИСКИТЕ ЦИТАТИ И ЕЛЕМЕНТИ ВО НИВ	109
Весна КОЖИНКОВА СИЛАТА НА КЛИМЕНТОВИОТ ДУХ ВО РАЃАЊЕТО НА НОВАТА МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ.....	117
Игор ЈАНЕВ, Борче МИЛОШЕСКИ ДЕЛОТО НА СВЕТИ КЛИМЕНТ ВО НАСТАВАТА ПО ИСТОРИЈА.....	127

ЛИТЕРАТУРА / LITERATURE

Волф ОШЛИС ГЕРМАНСКИОТ БИСКУП ВИХИНГ (830-912) – ПРОТИВНИК, КОНКУРЕНТ ИЛИ ЖРТВА НА МАКЕДОНСКИТЕ СЕДМОЧИСЛЕНЦИ.....	139
Suncica DENIC PERSECUTION AND HOMELAND IN SERBIAN LITERATURE OF KOSOVO AND МЕТОHIЈА.....	145
Stana SMILJKOVIC CULTURAL CONTEXT AND HUMANIZATION OF EDUCATION ON EXAMPLES OF LITERARY TEXTS FOR CHILDREN.....	153
Марија КРСТЕВА INTERTEXTUAL REFERENCES TO J. CONRAD'S NOVELLA HEART OF DARKNESS IN F. F. COPPOLA'S FILM APOCALYPSE NOW.....	161
Даниела КОЦЕВА УЛОГАТА НА ЦРКВАТА НЕКОГАШ И ДЕНЕС.....	167

ОБРАЗОВАНИЕ / EDUCATION

- Стојко СТОЈКОВ**
СВЕТИ КЛИМЕНТ КАКО НАШ И КАКОВ 175
- Марија КУСЕВСКА**
УПОТРЕБАТА НА ЕВРОПСКОТО ЈАЗИЧНО
ПОРТФОЛИО ЗА САМООЦЕНУВАЊЕ И РАЗВИВАЊЕ
АВТОНОМИЈА ПРИ УЧЕЊЕТО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ 195
- Слаѓана СТАМЕНКОВА**
ИНОВАТИВНИ МЕТОДИ ВО ОБРАЗОВАНИЕТО -
ПОВРЗУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА СО ЕВРОПА И СО СВЕТОТ 203
- Наташа ЛАЗАРЕВА**
ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА И НЕЈЗИНОТО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ
ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ..... 207
- Петре ПЕТКОВСКИ, Емилија ШЕЌЕРИНОВА**
ТЕСТИРАЊЕ И ОЦЕНУВАЊЕ ВО СОВРЕМЕНИОТ
ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС 213
- Ирена КИТАНОВА**
ЧИТАЊЕТО КАКО ПОТРЕБА И РАДОСТ 219
- Весна КОЦЕВА**
ИСТОРИСКИ ПРЕГЛЕД НА УПОТРЕБАТА И ДЕФИНИРАЊЕТО
НА ПОИМИТЕ ИНПУТ И ИНТЕЛК ВО МЕТОДИКАТА НА
НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК 225
- Марија ТОДОРОВА, Весна КОЦЕВА**
ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА НА ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ 233

ЈАЗИК / LANGUAGE

- Блаже КИТАНОВ**
ЉУБОВТА И ПЕСНАТА КАКО МОСТ ЗА
ИНТЕРКУЛТУРНА КОМУНИКАЦИЈА 241

УЛОГАТА НА ЦРКВАТА НЕКОГАШ И ДЕНЕС

Апстракт:

Република Македонија претставува еден од најкомплексните и најавтентични примери за измешаноста и за сложеноста на различни религиски односи. Во последните неколку години често сме доведени во ситуација да полемизираме и да дебатираме за позицијата, улогата, функционирањето и за задачите на нашата црква, но и на сите други религиозни заедници и групи. Црквата (и другите верски заедници) имала улога да се грижи исклучиво за духовниот живот на граѓаните (и тоа сосема ограничено), без право да дискутира, дебатира, презентира свои ставови и да зазема позиции за релевантни теми од секојдневното живеење на граѓаните. Наследството што го носиме од претходниот систем не ни дозволувало да ја перцепираме црквата како институција со целосно право да наметнува свои ставови за општественото живеење на луѓето. До денешен ден, дваесетина години во плурализам, сè уште во Македонија нема разлика и не се познава до каде е неопходната секуларност. Од друга страна, улогата на црквата во нашата постара историја и нејзината просветителска и преродбеничка дејност е огромна и призната. Затоа денес се судираме со два релевантни концепта.

Клучни зборови: религија, црква, секуларизација, политика.

Daniela Kocева²

THE ROLE OF THE CHURCH IN HISTORY AND TODAY

Abstract:

Macedonia represents one of the most complex and most authentic examples of diversity and complexity of different religious relations. Lately, there are polemics and debates regarding the position, role and functioning of the tasks of our Church and of all other religious communities and groups. The church (and other religious communities) had a role of providing care exclusively for the spiritual life of citizens (in a very limited extent), without the right to discuss, debate, present their views

¹ Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип

² Faculty of educational Sciences, Goce Delcev University, Stip, Macedonia

and take positions on relevant topics of the everyday life of citizens. The heritage we carry from the previous system did not permit us to perceive the church as an institution with full right to influence people's perception of social behaviour.

To this day, after twenty years of pluralism, Macedonia still shows no changes nor does it present the extent of the necessary secularity. On the other hand, the role of the church in our older history and its renaissance and educational activity is vast and recognized. So today, we face two relevant concepts.

***Kew words:** religion, Church, secularization, politics.*

Свети Климент Охридски:

„Чувајте го стадото што ви е доверено поучувајќи го со кроткост и упатувајќи го на лубов... Да се обновиме со добрина и својот живот достоин ќе го сториме, а не само со збор да се нарекуваме христијани, туку во духовен подвиг да се поставиме и да се надминуваме еден со друг со добрина“.

Вовед

Во моментот кога ја избрав темата на овој труд, не бев свесна дека улогата на црквата во македонското општество се анализира и се согледува и од позитивен, но и од негативен аспект. Досега понесена од позитивните ефекти од улогата на црквата, се судрив и со интересни моменти во кои се негира и демантира улогата на црквата, воопшто, па затоа решив да ги презентирам напоредно и позитивните и негативните согледувања за неа.

На почетокот, пред да поминам на анализата, би направила термилошко определување на двата основни термина кои ќе се употребуваат во овој труд, а тоа се: религијата и црквата.

Од мој социолошки аспект најприфатлива би била Диркемовата дефиниција за религијата, која се однесува на унифициран систем на верувања и практики од значење за сакралните, свети нешта, т.е. нешта кои се ставени на страна и забранети верувања и практики кои се обединуваат во единствена морална заедница наречена црква.

Црквата како верска заедница и религиозна група е доброволна заедница на физички лица кои со своето верско убедување и изворите на нивното учење ја остваруваат слободата на вероисповедта соединети по вера и по идентитет изразен со подеднакво извршување на богослужба, молитва, обреди и друго изразување на верата.

Религијата многу векови била преовладувачки начин на мислење за светот кај самиот човек. Сувереното владеење на религијата, како начин на мислење и на чувствување кај луѓето и влијанието на црквите врз општествените и врз политичките односи, почнуваат да слабеат од доцниот среден век.

Постепено почнува да се пробива световното гледиште на светот, како нужна поврзаност на реалните, овострани сили кои не оставаа место за оностраниите. Природата од почеток почнува да добива своја онтолошка, естетска и морална вредност, како што некогаш имала во грчкото сфаќање, па духовното преорентирање на почетокот на новиот век почнува да се врши под влијание на поновите откритија и обновите на античките сфаќања за светот и за животот (хуманизмот и ренесансата).

Повеќето западни општества доживуваат секуларизација од крајот на 19 век, а истиот, драматично е забрзан од 60 години на 20 век. Секуларизацијата е поочигледна на општествено, отколку на лично ниво. Важните општествени функции, што во западните општества некогаш ги извршувале црквите, постепено се намалувале зашто државата и световните организации ја презеле одговорноста за политиката, школството, социјалните грижи итн.

И во културна смисла, христијанството не е веќе доминантна сила, бидејќи е присилено да се натпреварува со алтернативните извори и системи на верување. Но, на личен план, религијата буди голема поврзаност. Иако религиозното однесување, како и одењето во црква ослабеле, религиозноста и идентификацијата со религијата и натаму се силни.

Освен што сведочи за слабеењето на религијата, крајот на 20 век е одбележан, со подем на нови, поиманентни и поцелосни форми на духовност, кои повеќе се во врска со негувањето на единствен субјективен живот, отколку со повикувањето на нормите дадени од Бога. Во таа смисла, секуларизацијата (на традиционалната религија) и сакрализацијата (на новите форми на духовност) се одвиваат истовремено.

Улогата на црквата во Република Македонија

Република Македонија е држава на чие тло, со генерации и генерации, опстојуваат и функционираат различни религии, култури и етникуми. Историскиот развој на државата и народите во овој регион познава периоди кога религиите биле различно прифаќани од страна на општеството. Во одредени периоди религијата била посилно изразена и застапена во секојдневното функционирање на општеството. Постоеле низа промени на различни религии и различни верски учења. Денес, на тлото на Република Македонија, практикувањето на религијата меѓу населението се врши преку низа религиозни учења.

Во согласност со податоците изнесени при пописот во 2002 година, најголем процент од населението, односно 64,8% се православни, 33,3% се муслимани, 0,35% се католици, 0,03% се протестанти и 1,5% се припадници на други верски заедници и религиозни учења. Регистарот на Комисијата за односи со верските заедници и религиозни групи содржи 35 цркви, верски заедници и религиозни групи.

Во македонскиот контекст духовноста, религијата и верата отсекогаш претставувале вековна храна на македонскиот идентитет во сите случувања низ кои поминувал македонскиот народ. Освен центар на христијанство, црквата отсекогаш била центар на образованието на македонскиот народ, столб на човечката пристојност и на јавниот морал. Оттаму, исклучително место во македонската држава и во македонското општество зазема Македонската православна црква.

Црквата се разгледува како клучен историски чинител во развивањето и во зацврстувањето на македонскиот национален идентитет.

Преку Македонија, всушност започнува ширењето на христијанството во Европа. Последниот римски и прв византиски император Јустинијан, македонската црква ја издигнал на ниво на архиепископија со центар во Јустинијана Прима. Така, Македонија станала еден од духовните светилници на христијанството во Европа.

Со христијанството на овие простори се ширело и словото и писменоста, преку сесловенските светители и просветители Кирил и Методиј, кои ја разобличија тријазичната ерес и го одбранија правото на секој народ да го осознава словото Божјо на сопствениот мајчин јазик. Нивната мисионерска дејност во Македонија ја продолжија учениците св. Наум Охридски (кои им даваше утеха на болните, лечејќи ги во својот манастир), и св. Климент Охридски кои им даваше надеж на гладните и жедните за правда и вистина, преку образованието.

Лишени од сопствената македонска држава, македонскиот народ своите закрила за развој на образованието, културата и уметноста во овој период најчесто ги наоѓал токму во пазувите на Македонската православна црква. Од првиот сесловенски универзитет во Охрид, 3500 студенти продолжија да го шират образованието и писменоста низ цела Европа. Македонските манастири и цркви на некој начин ги претставуваа упориштата на македонскиот дух и преродба. Од манастирите произлегоа првите македонски преродбеници Јоаким Крчовски и Кирил Пејчиновиќ-Тетоец, Партенија Зографски и Теодосиј Синаитски.

Она што е создавано во македонските цркви и манастири е дел и од светската културна ризница. Фреските и иконите, иконостасите и архитектурата на црковните градби, старите ракописи и другите црковни предмети се културно наследство и историја.

Оттука, Македонската православна црква покрај пастирската и улога на жива црква има и задача да го чува и промовира културното и уметничкото и, воопшто, цивилизациското наследство кое се наоѓа во нејзините храмови.

Историската Охридската Архиепископија, од секогаш била во канонско единство со Цариградската Патријаршија. Како таква таа имала значајна улога во ширењето на словенскиот јазик и писменост. Сепак, Охридската

Архиепископија, во духот на своето време (од Византија, па сè до отоманскиот 18 век кога била укината), имала исклучиво сехристијанска и екуменска улога, токму затоа бесмислено е да се поврзува со каков било национален проект, вклучително и македонскиот. МПЦ, за разлика од историската Охридска Архиепископија, е формирана како национална црква, во духот на сопственото време (впрочем, по 19 век секоја православна црква има национална улога).

Од друга страна, постојат ставови кои се однесуваат токму на приговарањето на „историската улога” на Црквата, воопшто. Посебно нејзината функција во „одржувањето на духот” за време на „турското ропство”. Припадноста кон една од религиите од светите книги, меѓу нив и православието, била предуслов за стекнување со тогашните политички права во империјата. Значи, Црквата во отоманскиот период претставувала институција на системот и била задолжена за многу работи, меѓу кои, на пример, било и собирањето данок. Една од главните причини за укинувањето на Орхидската Архиепископија во 1767, не било „исконското противење на сè што е македонско”, туку едноставно неефикасноста на поповите во собирањето на данокот. Црквите не го одржувале духот на населението, тие го одржувале отоманскиот систем и затоа нема логика тврдењето дека тие го гале духот на независност кај народот. Во 19 век, пак, со прифаќањето на националистичкиот принцип на Балканот и со национализирањето на улогата на Црквата, најмалку од која било црква имала некаква улога во т.н. „будење на македонската национална свест”. Така, во 19 век, единствената улога која црквите ја играле била продолжена рака на соодветните „дипломатии” во Македонија, без никаков придонес во процесот на формирање на каков било македонски национален идентитет.

Ако може да се посочи одредена пресвртна точка во современата историја на Македонија во која МПЦ влетала во политичкиот дискурс, тоа сигурно е конфликтот во 2001. Освен перцепцијата за „органската поврзаност” и „долгот” кон македонскиот етнос, дополнителни фактори кои придонесоа за политизирањето на улогата на МПЦ беа и нападите на манастирите од страна на Албанците. Особено сликовит пример за тоа беше опустошувањето на Лешочкиот манастир, кој во македонската етнонационална митологија има големо значење, особено во поглед на конфронтацијата со „Арнаутите”.

Факт е дека долгогодишната идеолошка политика во комунистичките земји ја ограничуваше Црквата како религиозна заедница, која треба единствено да ги задоволува религиозните потреби на народот. Оживувањето на Црквата како заедница се уште тешко функционира, што е резултат на долгогодишната изолација.

Денес, Црквата живее во светот, кој има многу поразличен менталитет. Структурата на денешниот свет е заснована на индивидуализмот, личните интереси, ривалство на силите, безразличност кон другите или нивно целосно отфрлање. Сведоци сме на тоа дека нашето општество го допушта репресивното

однесување кон другите, како и антагонистичкиот начин на живот и однос, кои го издигнуваат на пиедестал стекнувањето на што е можно поголема власт. Црквата треба да го предложи образецот или моделот за општество, кое ќе биде изградено од личности, каде што слободата и неприкосновеноста на секој човек и живеењето со другиот ќе бидат поставени како основен критериум за промената на антагонистичкиот културен модел во оваа епоха. Користа од тој модел како критериум за градењето на социјалниот живот е улогата, што Црквата можеби, е најмалку што може да ја одигра.

Заклучок

Денес, Македонската православна црква дејствува во слободна и демократска држава каде што е загарантирана верската слобода. Таа, како и останатите верски заедници во државата, се генератор на духовното и етиката кај верниците. Во време на ерозија на моралните и духовните вредности, во свет исполнет со економска криза, конфликти, нестабилност, духовното е она што му е потребно на современиот човек. Верата е она што нè одржало низ вековите, но и она што сега му дава смисла на човечките животи. Црквата ги цени различитостите, кои доведуваат до единство, а не до оттуѓување и разделување меѓу луѓето. Толерантноста, еднаквоста, избегнувањето на секаков начин на дискриминацијата, признавањето на вредноста и слободата на секој човек, отфрлањето на какви и да било идоли (религиозни, политички и социјални), учеството во радоста и во страдањата на другите – сето тоа претставува понатамошен критериум за правилното манифестирање на таа нова заедница.

Референци

- [1] Интернет извор Државен завод за статистика на Република Македонија, попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија, 2002, финални податоци, стр. 334, 335.
<http://www.stat.gov.mk/publikacii/knigaX.pdf>, пристапено на ноември 2016 година.
- [2] Симеон А. Јанакос (2009), „Етнички конфликт – Религија, идентитет и политика“, Скопје: Просветно дело.
- [3] Geertz, Clifford, (1993) „Religion as a cultural system. In: The interpretation of cultures: selected essays“, Fontana Press: Geertz, Clifford.
- [4] www.kas.de/wf/doc/kas_18022-1442-2-30.pdf?151223154211.